

Nyíri Csaba

Megváltoztak a szakértői jogszabályok

Megjelent a 282/2007. (X. 26.) Korm. rendelet, melynek 4. számú melléklete szabályozza, hogy a tűzvédelmi szakterületekkel kapcsolatos vizsgálatok során mely szervek vannak szakvélemény adására feljogosítva. Ki, mikor lehet szakértő?

Ki lehet szakértő?

A szakvélemény adására feljogosított szervezetek között

- az OKF,
- a Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság és
- a Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság is szerepel.

Az igazságügyi szakértői tevékenységet két éve egy új törvény (2005. évi XLVII. tv. a továbbiakban: törvény) szabályozza, melynek lassan megjelennek a végrehajtási rendeletei is. A rendeleteket, mint minden szakterületen csak együttesen lehet alkalmazni, mellyel kapcsolatban hívom fel a figyelmet néhány részletkérdésre.

A törvény 2. §-a szerint igazságügyi szakértői tevékenységet az erre feljogosított

- *természetes személy,*
- *cégjegyzékbe bejegyzett gazdasági társaság,*
- *e célra létesített igazságügyi szakértői intézmény,*
- *külön jogszabályban feljogosított állami szerv, intézmény, szervezet és kivételesen*
- *eseti szakértő végezhet.*

A Korm. rendelet - a törvény felhatalmazása alapján - a 2. számú mellékletében meghatározta, hogy mely szakkérdéseknél csak a mellékletben feljogosított állami szerv adhat szakvéleményt. Ezen eseteket kivéve a kirendelő mérlegeli, hogy a természetes személyek, a gazdasági társaságok, az intézmények, a szervek vagy a szervezetek közül kit rendel ki.

A törvény 2. § (3). bekezdése szerint *eseti szakértő csak igazságügyi szakértő hiányában vehető igénybe*, azaz akkor, ha az adott szakterületen bejegyzett igazságügyi szakértő vagy intézet nincs.

Kit rendelhet ki a hatóság?

A törvény 2. § (4). bekezdése szerint a rendelet 4. számú melléklete meghatározza, hogy mely szakkérdésekben az ott megjelölt intézmény, intézet vagy szervezet adhat szakvéleményt. **E szervek kirendelése nem kötelező.**

A törvény 2. § (5). bekezdése szerint azonban a rendelet 4. számú melléklete szerint a szervezet, valamint az annak nevében eljáró szakértő jogaira és kötelezettségeire is a törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. *Azaz szakvéleményt is csak akkor adhatnak, ha van olyan alkalmazottjuk, aki az adott szakterületen a névjegyzékbe igazságügyi szakértőnek be van jegyezve.*

Az igazságügyi szakértők adatbázisát az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium honlapján lehet megtalálni. (<http://szakertok.irm.gov.hu/>)

Összefoglalva, ha a tűzoltóság a tűzvizsgálati eljárás során szakértőt akar kirendelni, akkor a fenti adatbázist célszerű használni és szakértőt az adatbázisból kirendelni. Ha viszont a tűzoltóságot rendelik ki szakértőnek, akkor szakértői véleményt jogszerűen csak akkor adhat a tűzoltóság, ha alkalmazottja szerepel a szakértői adatbázisban.

Hogyan válhat valakiből igazságügyi tűzvizsgálati szakértő?

Először is a tűzvédelmi szakértői tevékenység szabályairól 6/2007. (III. 13.) ÖTM rendelet szerint a tűzvizsgálati szakértői szakterületre, a szakértői névjegyzékbe kell felvételt nyerni.

A Tűzvédelmi szakértők névjegyzékébe csak az vehető fel, aki:

- büntetlen előéletű és nem áll foglalkozástól eltiltás mellékbüntetés hatálya alatt,
- egyetemi vagy főiskolai végzettséggel és a külön jogszabály szerint meghatározott felsőfokú tűzvédelmi szakképzettséggel rendelkezik,
- az adott tűzvédelmi szakterületen legalább ötéves szakmai gyakorlattal rendelkezik,
- az OKF főigazgatója által összeállított bizottság előtt a kérelmezett szakterületen eredményes vizsgát tett.

Szakmai gyakorlati időn a szakképzettség megszerzése után, a kérelemben megjelölt tűzvédelmi szakterületen eltöltött gyakorlati időt kell érteni.

A tűzvédelmi szakértők névjegyzékébe írt kérelemnek az alábbiakat kell tartalmaznia:

A kérelmező:

- természetes személyazonosító adatait (név, születési név, születési hely és idő, anyja neve),
- lakóhelyét (postacím, telefon-, telefaxszám, e-mail),
- elérhetőségi címét (postacím, telefon-, telefaxszám, e-mail),
- iskolai végzettségét, az oktatási intézmény pontos megjelölését,
- diplomájának (oklevelének, bizonyítványának) számát és keltét,
- tűzvédelmi szakképesítésének (oklevelének, bizonyítványának) számát és keltét,
- foglalkozását, munkakörét,
- a feltételeknek való megfelelés igazolását. (Büntetlen előélet, egyetemi vagy főiskolai végzettség, felsőfokú tűzvédelmi szakképzettség, ötéves szakmai gyakorlat, eredményes vizsga.)

Az előbbieken túl a tűzvédelmi szakértő kérelmének tartalmaznia kell az engedélyezni kért tűzvédelmi szakterület megnevezését is.

A kérelemhez csatolni kell:

- a képesítést igazoló okirat hiteles másolatát (honosított okirat esetében a magyar nyelvű fordítás hiteles másolatát),
- három hónapnál nem régebbi keltű hatósági erkölcsi bizonyítványt, a honvédségi vagy rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjainak esetében a szolgálati jogviszony fennállásának igazolását,
- az igazgatási szolgáltatási díj befizetését igazoló bizonylatot,
- nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy a kérelmező nem áll foglalkozástól való eltiltás büntetés hatálya alatt.

A kérelem benyújtásával egyidejűleg a kérelmező szakterületenként 10 000 Ft díjat köteles fizetni az OKF-nek, a Magyar Államkincstárnál vezetett 10023002-00283494-00000000 számú előirányzat-felhasználási keretszámlájára.

Ha már a tűzvizsgálati szakértői igazolványunk megvan, akkor kezdeményezhetjük az **igazságügyi tűzvizsgálati szakértői** névjegyzékbe való felvételünket.

Először a megyei igazságügyi szakértői kamaránál kell felvételünket kérni. A szakértői kamarai tagság egyik feltétele az évenként esedékes tagsági díj fizetése. (2007-ben 18000 Ft.)

Ezt követően kérhetjük az Igazságügyi Rendészeti Minisztériumnál felvételünket.

Az igazságügyi szakértői névjegyzékbe kerülés feltételei:

- Képesítési követelmény teljesítése: (tűzvédelmi mérnök vagy műszaki szakoktató, vagy tűzvédelmi szakirányon vagy az OKJ-ben szereplő katasztrófa- és tűzvédelmi szervező (tiszt) szakképesítés vagy egyetemi vagy főiskolai szintű alapképzésben szerzett végzettség és az OKJ-ben szereplő tűzvédelmi főelőadó szakképesítés)
- Tűzvizsgálati szakértői engedély és ennek meglétéről szóló Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság által kiállított igazolás.
- Jogi oktatáson és vizsgán való részvétel a 10/2006. (III. 7.) IM rendelet szerint. A tanfolyam és a vizsga díja 26100 Ft. Mentésül a vizsga alól az, aki egyetemi vagy főiskolai szintű felsőoktatásban az alapképzéshez kapcsolódó végzettség megszerzése vagy az azon túl előírt, a szakterületnek megfelelő szakirányú továbbképzés során legalább egy félévnek megfelelő oktatási időszak alatt jogi ismeretek oktatásában is részesült és eredményes vizsgát tett, (pl. tűzvédelmi mérnökök) a jogi és igazgatási felsőoktatás szakirányú továbbképzési szakjainak képesítési követelményeiről szóló 31/2003. (XII. 17.) OM rendelet szerinti jogi szakoklevéllel rendelkezik, vagy a végzettségének megfelelő területen tudományos fokozatot szerzett. A feltétel meglétét igazoló okiratot vagy annak hitelesített másolatát a felvételi kérelem előterjesztésével egyidejűleg kell benyújtani a Minisztériumhoz.
- Szakértői eskü.

Típushibák a kirendeléseknél

Mint láthatjuk az igazságügyi szakértővé válás útja hosszú, idő, fáradság és pénzigényes folyamat. Azt szoktam tanácsolni a szakértővé válás feltételeiről érdeklődőknek, - ha valaki megfelel a követelményeknek - rá kell szánni egy évet és kb. 100 ezer forintot.

Sajnos eddig nem hallottam olyan személyről, akit munkáltatója ebben anyagilag támogatott volna. Pedig a társadalom számára hasznos lenne, ha minél több szakértő tevékenykedne, a kirendelhető szakértők száma egyre nagyobb lenne. Ez esetben a kirendelő hatóság választani tudna a szakértők közül akár a távolság vagy a korábbi munkái alapján. A hatósági kirendeléseknek jogszabályban rögzített díja (pl. óradíja) van, emiatt az ár kevésbé befolyásolhatja a kirendelőt. A nem hatósági kirendelések szabadárúak, ott a szakértő munkadíja (óradíja) is meghatározó lehet. Ma az ország nagy részén a tűzvédelmi szakkérdésekre helyi szakértőt nem talál a kirendelő hatóság. Részben emiatt a szakértői kirendelések jelentős része során a fent felsorolt szakértői jogszabályok megsértésével rendelnek ki szakértőt a hatóságok. Ennek során két tipikus hibát vétenek (általában a bíróságok, a rendőrség) a tűzvizsgálati vagy más tűzvédelmi szakértői kirendeléseik során.

1. Az egyik esetben eseti szakértő kirendelése címén rendelnek ki olyan személyt, aki nem szerepel az igazságügyi szakértői névjegyzékben. Ezen esetben a kirendelő megsérti a szakértői törvény 2. § (3) bekezdését mely kimondja, hogy eseti szakértő csak igazságügyi szakértő hiányában rendelhető ki. Ilyenkor jellemzően előfordul, hogy a kirendelő nem kap határidőre véleményt, vagy amit kap, azt nem tudja felhasználni. A tűzvédelmi szakterületekre vannak bejegyzett szakértők – igaz nem túl sokan – így általánosan hiányról nem beszélhetünk. Legfeljebb az fordulhat elő, hogy a bejegyzett szakértők közül senki nem tudja elvállalni az ügyet.

2. A másik esetben a tűzoltóságokat vagy a katasztrófavédelmi igazgatóságokat rendelik ki szakértőnek, azonban nem vizsgálják azt, hogy az adott szervnek van-e olyan dolgozója, aki szakértői vélemény adására jogosultsággal rendelkezik. Az is igaz, hogy ebben az esetben a tűzoltóság illetve a katasztrófavédelmi igazgatóság vezetőjének kellene ezt megvizsgálni a kirendelés kézhezvételekor.

Ha nincs a szervnek az igazságügyi szakértői névjegyzékbe felvett alkalmazottja, akkor a szakértői kirendelésnek nem lenne szabad eleget tenni, azt vissza kellene utasítani. Véleményem szerint szakértői jogosultsággal nem rendelkező személytől származó „szakértői vélemény” egy eljárás során bizonyítéknak sem tekinthető. Egy tájékozott ügyvéd az ilyen szakértői véleményt azonnal megtámadhatja. Ezen esetben probléma az is, hogy a szervek által készített szakvéleményeket annak készítőjének és a vezetőnek is alá kell írnia. A készítője felel a szakértői vélemény tartalmáért, melyben a szakértő nem utasítható. A vezető pedig azért felel, hogy az alkalmazottja megfeleljen az adott szakértői feladat elvégzéséhez szükséges feltételeknek.

A korábbi években rendszeresen előfordult, hogy a tűzoltóságok illetve a katasztrófavédelmi igazgatóságok tűzvédelmi szakértői véleményt adtak, melynek adására a jogszabályok is lehetőséget teremtettek (pl. tűzvédelmi törvény). A szakértői törvény megjelenése új fejezetet nyitott e téren, a 282/2007. (X. 26.) Korm. rendelet pedig egyértelműen rendezte, hogy mely szervezetek adhatnak véleményt. A szervezetek felsorolása között való szereplésünk azonban csak lehetőség, mellyel akkor élhetünk, ha az összes a szakértői tevékenységre vonatkozó követelménynek is eleget tettünk. A tűzvédelmi szakkérdésekben a *természetes személy, a cégjegyzékbe bejegyzett gazdasági társaság és a kormány rendeletben feljogosított katasztrófavédelmi igazgatóság és a tűzoltóság* egyformán igénybe vehető. A kirendelő dönti el, hogy kit vesz igénybe. A feltételek azonban mindenki számára egyformák, nincs kizárólagosság.

Írásommal remélem sikerült felkelteni az érdeklődést és arra szerettem volna felhívni a figyelmet, hogy támogassuk azon kollégáinkat, akik a szakértői névjegyzékbe szeretnének bekerülni. Ezzel egy társadalmi igényt is kielégítünk és szervezeteink presztízsét is növeljük. Úgy gondolom büszke lehet az a szervezet aki elmondhatja magáról, hogy nála szakértők dolgoznak

Nyíri Csaba tű. alez.

Baranya megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság